

Sammanfattning och diskussion

Drograttfylleri (brottet rattfylleri under påverkan av narkotika) är ett påtagligt trafiksäkerhetsproblem som kräver insatser från olika delar av samhället. Antalet anmälda brott avseende rattfylleri under påverkan av narkotika har ökat kraftigt från 1999 då nuvarande lagstiftning infördes och fram till år 2008. Det kan delvis bero på att polisen har blivit skickligare på att upptäcka bilförare som är påverkade av narkotika. Men det speglar också den allmänna drogutvecklingen i samhället. Polisens och tullens beslag av narkotika och läkemedel har ökat kraftigt. Antalet lagförda personer för narkotikabrott har mer än fördubblats sedan 1996.

Illegala droger och trafikfarliga mediciner i trafiken genererar varje år många trafikolyckor. En forskningsstudie från Umeå universitetssjukhus visar att andelen omkomna förare i norra Sverige under påverkan av narkotika eller trafikfarliga mediciner har ökat markant sedan början av 1990-talet. I likhet med forskargruppen i Umeå anser vi att samhällsinsatserna mot alkohol och droger i trafiken hittills inte har varit effektiva. MHF vill gärna vara med och utveckla och utvärdera samhällsinsatserna mot rattfylleribrottsligheten.

Polisens insatser mot drograttfylleri är anmärkningsvärt olika i polisdistrikten. De ojämna insatserna tyder på att det saknas en nationell gemensam strategi för polismyndigheternas brottsbekämpning mot drograttfylleri. Det finns idag polisdistrikt där insatserna mot drograttfylleri har utvecklats tack vare engagerade och kunniga poliser. Där ses också drograttfylleribrotten som en viktig ingång till annan brottsbekämpning. Samtidigt finns det andra polisdistrikt där de kvantitativa och kvalitativa insatserna är ganska svaga och där den metodiska kompetensen är bristfällig. Risken att bli skadad eller dödad av en drograttfyllerist är därför sannolikt väldigt olika beroende på i vilket län man vistas.

Polisen och rättssystemet kan inte själva lösa hela drograttfylleriproblemet. Det krävs en helhetssyn från samhällets sida. Vi behöver ge barn och ungdomar bra uppväxtvillkor och uppväxtmiljöer där segregation och fattigdom motverkas och där det finns en bra samverkan mellan kommunen, föreningslivet och polisen. Det ger också bättre möjligheter att begränsa den lokala tillgången på droger. Det är viktigt att påverka medborgarnas attityder till droger och att skapa delaktighet i samhället. Särskilt viktigt är det att ge stöd till personer och grupper som riskerar att hamna i missbruk.

Nya och förbättrade samarbetsformer mellan olika myndigheter, t.ex. genom SMADIT, samt en förbättrad kommunikation och kontakt med allmänheten kan effektivisera samhällsinsatserna mot drograttfylleri. Vi vill särskilt understryka vikten av bra och evidensbaserade rehabiliteringsprogram för drograttfyllerister.

MHF föreslår:

- att Rikspolisstyrelsen snarast tillsätter en samordnare med praktisk erfarenhet för polisens utbildningsinsatser med inriktning på drograttfylleribekämpning,
- att domstolen ska kunna döma till kontraktsvård vid rattfylleri under påverkan av narkotika och att kostnaden belastar staten,

- att samhällets insatser mot drograttfylleri samordnas effektivare mellan de myndigheter och aktörer som arbetar med trafiksäkerhet och de myndigheter och aktörer som arbetar mot narkotikamissbruk,
- att trafikbrottslagen ändras så att påverkan av narkotika som avses i 8 § narkotikastrafflagen i kombination med alkohol i trafiken behandlas som grovt rattfylleri,
- att sekretessen inte lägger hinder i vägen för ett effektivt samarbete mellan myndigheter vad avser personer som upptäcks använda droger och därmed utgör ett allvarligt hot mot trafiksäkerheten